

Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä

Muistio

Aika 12.11.2024 klo 15–17.32

Paikka Kyllön terveysasema, Keskussairaalan tie 20 Jyväskylä
Kabinetti 1

Osallistujat

Sirkku Ingerve	Vesa Leinonen
Matias Lahti	Tuulia Kuntsi
Veikko Kaalikoski	Virve Hongisto
Maija Kuustie	Mari Kolu
Seelapella Paananen	Susa Rahkonen
Alisa Pasanen	Seppo Huhtiniemi
Liisa Ansio	
Emmi Wilen	Riku Jurvanen
Tuija Rasinen	Paula Käyhkö pj.
Soile Kukkonen	Tiina Hilpinen siht.
Minna Sillanpää	

1. Tervetuloa
 - a. Järjestäytyminen
Merkittiin kokoukseen osallistujat.
2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen
Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.
3. Fysio-,toiminta- ja puheterapian esittäytyminen
Esittelijänä Kari Mastokangas, Terhi Åkerlund ja Mari Simpanen

Kuultiin esittely Keski-Suomen hyvinvointialueen perustason lasten ja nuorten kuntoutuspalveluista.

Lasten kuntoutuksen tiimissä toimii 20 toimintaterapeuttia ja 4 pienten lasten fysioterapeuttia. Toimintaterapiassa lapsi tai nuori ohjataan aina läheteellä toimintakyvyn ja terapiatarpeen arviointiin, puheterapiassa ohjataan ottamaan yhteyttä itse oman alueen puheterapeuttiin ja fysioterapiassa oman alueen keskitettyyn ajanvaraukseen. Toimintaterapia toteutetaan arviointien perusteella hyvinvointialueen omana toimintana. Jonkin verran toteutetaan palveluita myös ostopalveluna -palvelusetelit ja maksusitoumukset.

Koko maakunnassa on lasten vanhemmille/huoltajille ohjaavia toimintaterapian etäryhmiä. Etäryhmiin voi osallistua ilman lähetettä. Etäryhmät tarjoavat vanhemmille tukea lasten aistien säätelyn ongelmassa, tukea ruokailutilanteiden haasteisiin sekä apuja vilkkaan tai erityisen arvan lapsen kanssa. Tarjolla on myös Toimiva -ohjausta, mikä tarjoaa puhelimitse toimintaterapeutin apua nopeasti perheiden arjen haastaviin tilanteisiin.

Puheterapian pääpaino on kouluikäisissä lapsissa. Tarpeen arviointi toteutetaan hyvinvointialueen omana toimintana. Palvelun tarpeen arvioinnin yhteydessä tehdään arviointi, voidaanko hoitajakso toteuttaa omatoimintana, vai toteutetaanko se ostopalveluna. Hoitajaksot toteutuvat useimmin ostopalveluna. Tarjolla on myös materiaalia hyvinvointialueen verkkosivuilla itsenäiseen harjoitteluun. Lisäksi tarjolla on etäohjausryhmiä.

Vuodelle 2025 on suunnitteilla toimintaa, joissa huomio kohdentuu 1,5–2,5-vuotiaiden vuorovaikutustaitoihin, monikieliset lapset/perheet sekä tukiviittomaryhmä. Tuulia Kuntsi kertoi Valteri -koulun kautta saatavasta viittomakielen palvelutarpeen arvioinnista myös vieraskielisille lapsille. Hyvinvointialueella voisi olla tarpeellista kehittää palveluntarpeen arviointia puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaation taitoja ajatellen.

Keskustelua herätti jonotilanne terapiatarpeen arviointiin. Jonotilanne todettiin olevan jonkin verran haastava toimintaterapeutin terapiatarpeen arviointiin (5kk). Puheterapeutin ja fysioterapeutin terapiatarpeen arviointiin päästään lakisääteisissä rajoissa (3kk). Tarkennettiin myös, että mikäli Kelan määrittelemän vaativan, lääkinnällisen kuntoutuksen kriteerit eivät täyty, voivat perheet tukeutua ko. palveluihin.

[Lasten ja nuorten toimintaterapia | Keski-Suomen hyvinvointialue \(hyvaks.fi\)](https://www.hyvaks.fi)

Kouluikäisten ja aikuisten avofysio- ja toimintaterapian kuntoutuspalveluita toteutetaan 70 ammattilaisen voimin koko maakunnassa omana toimintana, tarvittaessa myös ostopalveluna. Fysioterapiapalveluita toteutetaan 26 hyvinvointialueen toimipisteessä. Akuuttia tuki- ja liikuntaelinoiretta poteville on tarjolla fysioterapeutin suoravastaanottoa 15 sote-asemalla. Puhelinpalvelu ja sähköinen ajanvaraus toimii koko maakunnassa. Hoidontarpeen arviointi tehdään puhelimitse aikaa varatessa tai etävastaanotolla. Mikäli asiakas tarvitsee ajan kiireettömälle lähivastaanotolle, hän voi valita toimipisteen itse. Suoravastaanoton fysioterapeutti voi määrätä sairauslomaa asiakkaalle ja tarvittaessa konsultoi lääkäriä. Fysioterapeutin palvelut ovat maksullisia vain yli 18-vuotiaille.

Keskustelussa nousi esille tuen tarve perheille, joissa on lapsia tai nuoria, jotka eivät syystä tai toisesta lähde arkipäivänä kouluun. Tällä hetkellä ei ole tukiryhmää olemassa, mutta pidettiin tärkeänä monialaisesti pohtia tällaisen toteuttamista. Opiskeluhuollon ja mielenterveyspalveluiden yhteistyö ja tarvittavan palveluketjun suunnittelu tulee todennäköisesti ajankohtaiseksi pian tämän haasteen kanssa. Valteri -koulussa on suunnitteilla tukitoimintaa perheille, joissa kohdataan ongelmia kouluun lähtemisen kanssa.

Esille tuli myös kehitysvammanneuvolan muutos, minkä myötä toimintaterapian palvelutarpeen arviointi, kuntoutussuunnitelmien teko ja palvelut ovat siirtymässä terveyskeskuksiin. Tunnistettiin tilanteen haasteet. Vastuun siirtyessä, työmäärä tulee lisääntymään ja terveyskeskuksissa jonotilanne tulee kasvamaan. Todettiin, että osassa kunnista työ tehdään oman palvelunaan.

4. Lapsibudjetointi

Esittelijänä järjestämispäällikkö Jarna Virtanen

Tutustuttiin lapsibudjetoinnin työkaluun, joka toimii osana lapsivaikutusten arviointia. Lapsibudjetoinnin tavoitteena on tarkastella hyvinvointialueen ja kuntien talousarvioita lapsen oikeuksien näkökulmasta. Ohjelmalla pyritään parantamaan palveluita, lisäämään lapsiin ja nuoriin kohdennettujen resurssien läpinäkyvyyttä ja tekemään palveluiden vaikuttavuuden arviointia. Työkaluun kerätään taloustietoa laajasti eri julkisista lähteistä kunnittain ja hyvinvointialue tasoisesti. Työkalussa on esimerkiksi Sotkanetin ja Tilastokeskuksen tietoja sekä Kouluterveyskyselyn indikaattoreita. Lisäksi työkaluun on lisätty suoritettuja hyvinvointialueen omista järjestelmistä esimerkiksi lastensuojeluun liittyen.

Pilottivaiheen työkalun toteuttaja on Nordic Healthcare Group. Sopimus tuottajan kanssa on päättynyt lokakuussa, ja tämänhetkinen työkalu on hyvinvointialueen käytössä vuoden 2024 loppuun. Jatkossa

lapsibudjetoinnin työkalu on tarkoitus toteuttaa hyvinvointialueen omana tuotantona, osana johdon työpöytää. Oletus on, että omassa käytössä olevan raportin hyödyntäminen on joustavampaa. Lapsibudjetointi onkin jatkossa tarkoitus ottaa systemaattisemmin osaksi päätöksentekoa.

Uuden työkalun on tarkoitus valmistua vuoden 2025 ensimmäisellä neljänneksellä. Yhteistyöryhmää puhututti, miten tärkeää olisi, että työkalun avulla kerättävä tieto paljastaisi kuntien eriarvoisen aseman ja jatkossa raportointi olisi aidosti päätöksentekijöiden käytettävissä. Työkalun käyttöoikeuksista tullaan keskustelemaan ja päättämään lapsibudjetoinnin ohjausryhmässä.

Kokouksessa pidettiin tauko 16.30–16.40.

5. Opiskeluhuollon alueellisen yhteistyöryhmän toiminta 2025

Keväällä 2025 tullaan esittämään hyvinvointialueen aluehallituksen nimeämille tahoille pyyntö opiskeluhuollon alueellisen yhteistyöryhmän jäsenten valinnasta seuraavalle valtuustokaudelle. Tästä poikkeuksena Nuorisovaltuuston edustajat valitaan aina vuosittain syyskuussa valtuuston jäsenten uudelleen valinnan yhteydessä.

Keskusteltiin vuoden 2025 yhteistyöryhmän toiminnasta ja käytiin läpi yleisellä tasolla tulevien kokouksien aiheita. Vuoden ensimmäisen kokouksen aiheeksi nousi esimerkiksi mielenterveyspalveluiden tilanne. Kokouksille toivottiin jatkossa oppilaiden ja opiskelijoiden näkökulmaa. Sovittiin kevätkaudelle kokousajat 11.2.2025 klo 15.00–18.00 ja 13.5.2025 klo 15.00–18.00

Keskusteltiin alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman päivitystyöstä seuraavalle valtuustokaudelle. Nykyinen suunnitelma on tehty vuosille 2024–2025. Päivitystyö aloitetaan keväällä 2025 ja suunnitelman tulisi olla hyvinvointialueen valtuuston hyväksyttävänä vuoden 2025 lopussa. Alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman tulee pohjautua koulutuksen järjestäjien suunnitelmiin ja näitä suunnitelmia tullaan kokoamaan kevään aikana. Lisäksi keskusteltiin koulutuksen järjestäjille suunnattavasta kyselystä, jolla koottaisiin keskeisimmät yhteiset aihealueet suunnitelman työstämisen pohjaksi. Esitettiin myös, että koulutuksen järjestäjiä ja opiskeluhuollon alueellisen yhteistyöryhmän jäseniä osallistettaisiin aktiivisesti yhteisen alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman kokoamiseen. Tähän todettiin ajankohdan olevan haastava, koska perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen

opetussuunnitelmien uudistamistyö on käynnissä parhaillaan. Pohdittiin kuitenkin, että aiemmin mainitun kyselyn toteuttaminen koulutuksen järjestäjien opiskeluhuollon ohjausryhmille olisi toimiva ratkaisu.

6. Ajankohtaiset asiat kouluterveydenhuollosta, opiskeluterveydenhuollosta, psykologi- ja kuraattoripalveluista

Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden organisaatioon on tulossa muutoksia 1.1.2025 alkaen. Varsinaiset organisaatiomuutokset ovat vielä luonnoksia ja menevät päätöksentekoon vuoden 2025 talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Suunnitelmissa on, että lasten, nuorten ja perheiden vastuualueen nykyistä neljästä palvelualueesta muodostetaan kaksi palvelualueita ja lisäksi kokonaisuuteen liitetään kolmantena palvelualueena aikuisten sosiaalipalvelut. Opiskeluhuollon palvelut on suunniteltu osaksi Lasten ja nuorten palvelualueita, johon tulisivat kuulumaan myös Neuvola- ja seksuaaliterveyspalvelut sekä Lasten ja nuorten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut. Perheiden palvelut - palvelualueelle esitetään koottavaksi Lastensuojelun palvelut, Varhaisen tuen palvelut ja Perheoikeudelliset palvelut. Uudella organisaatiomallilla tullaan vahvistamaan palveluiden integraatiota.

Hyvinvointialueen pohjoisen osan palveluissa otetaan käyttöön LifeCare potilastietojärjestelmä huhtikuussa 2025. Yhtenäinen terveydenhuollon potilastietojärjestelmä sujuvoittaa potilastyötä sekä mahdollistaa yhtenäisen tilastoinnin ja raportoinnin. Sähköistä ajanvarausohjelmaa kehittämällä tuodaan myös yhtenäisyyttä palveluiden käytänteisiin. Sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmä Sagan kehittämis- ja käyttöönottohankeesta on irtauduttu, uuden järjestelmän kilpailutus ja hankinta on suunnitteilla. Uusi asiakastietojärjestelmä tuli olla käytössä vuoden 2026 loppuun mennessä. Opiskeluhuollon palveluiden sähköisen asioinnin kehittämistä vauhdittaa hyvinvointialueen yhteisen digialustan käyttöönotto.

Terveydenhoitajien ja opiskeluhuollon kuraattoreiden rekrytoinnit ovat sujuneet hyvin. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäreiden saatavuudessa on haasteita edelleen. Psykologipalveluissa rekrytointi on piristynyt, mutta avoimia tehtäviä on edelleen perusopetuksen puolella (täyttöaste 57 %). Toisella asteella kaikki psykologin tehtävät on täytetty (täyttöaste 100 %). Kokonaisuudessaan vuoden 2024 aikana psykologeja on rekrytoitu opiskeluhuoltoon yhteensä 13.9 henkilötyövuotta (esi- ja perusopetus 9.1 htv ja 2.aste 4.8 htv). Rekrytoinnin edelleen vauhdittamiseksi vuoden 2025 alusta alkaen myös esi- ja perusopetuksen psykologit ja kuraattorit tullaan jakamaan ammattikunta-kohtaisesti

tiimeihin, jolloin lähiesihenkilö on myös taustaltaan kyseisen ammattikunnan edustaja.

Keskusteltiin reuna-alueiden haastavasta lääkäritilanteesta. Ostopalveluiden vähentämisen myötä oppilaitoksissa ja neuvoloissa ei enää ole erikoislääkäreitä, vaan lasten ja nuorten lääkärintarkastukset kouluilla hoitaa yleislääkäri. Erikoissairaanhoidon keskitetty sairaala Novaan.

7. Opiskeluhuollon palveluiden, koulutuksen järjestäjien ja muiden yhteistyötahojen yhteistyökysymykset

Nuorisotyön aluekoordinaattori Riku Jurvanen kertoi nuorisotyön kuulumiset.

-Edellisessä kokouksessa nousi esiin kysymys, kenelle kuuluu esim. nuorten some-kiusaamisen käsitteleminen. Riku Jurvanen lupasi selvittää mediakasvatus-teeman esiin nostamista maakunnan koulunuorisotyöntekijöille. Asia on edennyt siten, että keväällä 2025 tarjotaan kaikille Keski-Suomen kuntien nuorisotyöntekijöille mediakasvatukseen liittyvää koulutuspakettia. Yhteistyöhön on tullut syksyn aikana Keski-Suomen Ilo auttaa -kampanja, jonka lahjoitus kohdentuu vuonna 2025 keskisuomalaisille nuorille ja nuorisotyölle, ja jonka pääteemaksi on valikoitunut ”Turvallinen digiarki nuorille”.

-Aluehallintoviraston myöntämää koulu- ja oppilaitosnuorisotyön hankeavustusta on myönnetty 17 kunnalle Keski-Suomessa. Työntekijöitä on palkattu pitkin syksyä, ja nyt mm. Kivijärvi, Kyyjärvi ja Pihtipudas ovat saaneet tai saamassa kouluille nuorisotyöntekijät. Monessa kunnassa koulunuorisotyö alkaa uutena toimintamuotona lukuvuonna 2024–2025.

-31.1.2025 suunnitteilla ollut monialainen nuorten palveluita koskeva seminaarin tulee siirtymään. Uutta ajankohtaa ei vielä ole tiedossa.

Tuija Rasinen toi terveiset Jyväskylän sivistysjohtajan kokouksesta. Esille on noussut huoli jyvaskyläläisten lasten ja nuorten perustason psykologipalveluiden ja erikoissairaanhoidon psykiatrian palveluiden vajeesta. Lisäksi nuorten häiriökäyttäytyminen nuorten ja lasten elämässä vahvasti esillä. Todettiin, että vuoden 2025 ensimmäisessä alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän kokouksessa palataan aiheeseen. Tarkastellaan kokouksessa tarkemmin nuorten palveluiden palvelukuvausta, hoitoketjujen tilanne ja hoitoon pääsy. Pohdittiin olisiko paikallaan pitää yhteistyöryhmän kokouksen lisäksi oma erillinen tilaisuus näihin aiheisiin liittyen.

8. Muut asiat

Paula Käyhkö kertoi yhteistyöryhmälle jäävänsä vuoden 2025 alusta alkaen lomalle, jonka jälkeen hän jää eläkkeelle.

Kokous päätettiin klo 17.32.